

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

59-2

BRNO 2018

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 59
Volume 59

Číslo 2
Issue 2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Rudolf Procházka, Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Hedvika Břínková, Zdenka Kosarová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová,
Zuzana Loskotová, Ladislav Nejman, Zdeňka Pavková, Rudolf Procházka,
Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela, Šimon Ungerman

Technická redakce, sazba
Executive Editors, Typography

Azu design, s. r. o.

Software
Software

Adobe InDesign CC

Fotografie na obálce

Uherské Hradiště, Mariánské náměstí. Falzum arabské mince z druhé poloviny 8. století (obr. 81, str. 277).

Cover Photography

Uherské Hradiště, Mariánské náměstí (Square). Falsum of the Arabic coin from the 2nd half of the 8th century (Fig. 81, Pg. 277).

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Čechyňská 363/19
602 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@arub.cz
Internet: <http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html>

Tisk
Print

Azu design, s. r. o.
Bayerova 805/40
602 00 Brno

ISSN 1211-7250 (Print)
ISSN 2571-0605 (Online)
MK ČR E 18648
Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2018
Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
Časopis je uveden v citační databázi SCOPUS a na seznamu vědeckých časopisů ERIH PLUS.
Copyright ©2018 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., and the authors.

Hlubočanského potoka (Bohda) a vstupuje do katastru Hlubočan. Zde předmětná stavba končí.

Geomorfologicky se dnes zkoumaný prostor nachází v nadmořské výšce 254–266 m, na mírných svazích, které pozvolna klesají VSV a ZSZ směrem do inundace Rostěnického potoka a východním směrem do inundace Hlubočanského potoka. Geologické podloží je tvořeno kvartérní sprašovou návějí z posledního glaciálu (pleistocén). V nejbližším okolí obou potoků se nachází hlinité nivní sedimenty holocenního stáří.

Z hlediska historického byl prostor od vrcholného středověku součástí extravilánu historického katastru Rostěnic a nacházely se zde polnosti (historické polní tratě Mileßen, Kurzebreiten, Klaffern). Pouze v nivách Rostěnického a Hlubočanského potoka byly obecní louky. Linií polní cesty křížily na levém i pravém břehu potoka dvě dnes již zaniklé cesty. Obě směřovaly z Rostěnic k Vyškovu, tedy od JZ k SV. Zatímco cesta mezi Rostěnickým a Hlubočanským potokem (východní) měla pravděpodobně lokální využití (polní cesta), cesta na levém břehu Rostěnického potoka měla nadregionální význam. Spojovala Slavkov u Brna s Vyškovem a byla součástí dálkové komunikace spojující jižní a střední Moravu (Burian 1975, 105–109). V letech 1906–1907 byla na pravém břehu Hlubočanského potoka stavěna cukrovarská polní dráha, spojující vyškovský cukrovar s řepnou oblastí německého jazykového ostrůvku jižně od Vyškova (traf Vyškov – Rostěnice – Lysovice – Kučerov – Bohdalice – Kozlany). Dráha ukončila provoz v roce 1961 a poté postupně zanikla.

Asi 200 m západně od Rostěnického potoka byla skrývkou odkryta výplň zaniklé cesty, která směřovala od Rostěnic k Vyškovu ve směru JZ–SV. Cesta středověkého původu byla součástí nadregionální trasy spojující jižní a střední Moravu (Burian 1975, 105–109; viz Müllerova mapa Moravy z roku 1716). Na základě recentních nálezů z výplně cesty a historických ortofoto snímků je zřejmé, že cesta byla zrušena a zavezena až po 2. světové válce (na ortofotu z roku 1937 ještě funkční, na mapě z roku 1961 již neexistuje; Kolařík 2016).

Václav Kolařík

Literatura

Burian, V. 1975: Středověká silnice mezi Vyškovem a Slavkovem. In: *80 let muzejní práce na Vyškovsku 1893–1973*. Vlastivědná knihovna moravská 19. Brno, Vyškov: Muzeum Vyškovska, 105–109.

Kolařík, V. 2016: *Rostěnice, polní cesta C13*. Rkp. nálezové zprávy, č. j. 15/16. Uloženo: Archiv Archia Brno, z. ú.

Resumé

Rostěnice-Zvonovice (Kat. Rostěnice, Bez. Vyškov), „U Výrovny“, „Za Gregorovým“, Parz. Nr. 1166, 1189, 1203. Mittelalter, Neuzeit. Weg. Rettungsgrabung.

An der Stelle des neu gebauten Feldwegs gelang es, die vorzeitliche Besiedlung archäologisch zu belegen. Am linken Ufer des Rostěnický-Bachs wurde eine Lehmgrube aus der Bronzezeit, an beiden Ufern desselben Bachs dann latènezeitliche Besiedlung entdeckt. Es ist nicht ausgeschlossen, daß am linken Ufer eine bisher nicht bekannte Nekropole, vielleicht aus der Latènezeit, teilweise gestört wurde. Ebenfalls wurde der Verlauf eines untergegangenen mittelalterlichen Wegs, der Slavkov mit Vyškov verband, freigelegt.

ŘÍČANY (K. Ú. ŘÍČANY U BRNA, OKR. BRNO-VENKOV)

Ulice Sportovní. 2. světová válka. Záchranný výzkum.

Záchranným archeologickým výzkumem pod záštitou Moravského zemského muzea se na stavbě nové rezidentní čtvrti na ulici Sportovní v Říčanech podařilo odkrýt vojenský zákop z 2. světové války, v němž se nacházely ostatky příslušníka německé branné moci z let 1939–1945. Identifikace proběhla na základě zbytku výstroje, výzbroje a identifikační vojenské známky. Kosterní pozůstatky budou předány Lidovému spolku péče o válečné hroby – Volksbund. Dohled stále probíhá.

Zdeněk Hájek

Resumé

Říčany (Říčany u Brna cadastre, Brno-venkov District), Sportovní Street. World War II. Trench. Rescue excavation.

SENETÁŘOV (K. Ú. SENETÁŘOV, OKR. BLANSKO)

Intravilán, parc. č. 667/2. Dům č. p. 140. Středověk. Ojedinelý nález. Záchranný výzkum.

Lokalizace: WGS-84: 49.3546644N, 16.8029244E.

V roce 2017 proběhla druhá fáze akce s názvem: „Jedovnicko – intenzifikace ČOV a kanalizace v obcích Jedovnice, Kotvrdovice a Senetářov“. V Jedovnicích byla rekonstruována ČOV u Rudického propa-

dání a část kanalizace na ulici Palackého, kde nebyly zjištěny žádné archeologicky významné situace. Také v úseku polí na trase Jedovnice-Podhájí – Kotvrdovice-Kombut, nebylo ani po předchozí skrývce ornice zjištěno nic nového. Za významnější lze označit až výkopové práce při budování kanalizace v obci Senetářov, kde se kromě ojedinělého výskytu knoflíkářské perleti v mnoha místech celé obce podařilo před domem č. 140 dokumentovat profil zásypem úvozové cesty se zlomky vrcholně středověké tuhé keramiky.

Petr Kos

Resumé

Senetářov (Bez. Blansko), Hs.-Nr. 140. Mittelalter. Feldweg, Einzelfunde. Rettungsgrabung.

SENETÁŘOV (K. Ú. SENETÁŘOV, OKR. BLANSKO)

„Za cihelnou“, parc. č. 1081/2. Novověk. Cihlářská pec. Povrchový průzkum.

Lokalizace: WGS-84: 49.3494264N, 16.7980333E

Během povrchového průzkumu pole v oblasti jihozápadně obce Senetářov byl v lesním remízku lokalizován relikv objektu bývalé cihelné pece. Objekt je dnes pokryt řídkou vegetací, přesto lze zjistit jeho rozměry, které činí v půdoryse 9 × 11 m, při dochované výšce cca 2 m. Konstrukce objektu je z pálených cihel pojených hlínou – vše dočervena vypálené. Cihly v konstrukci mají rozměry 28,5 × 14 × 7,5 cm a nesou kolkované značky v podobě chybně stranově obráceného „Š 1“. V povrchových vrstvách objektu leží dále početné pozůstatky betonových tašek, které mohly snad původně zakrývat střechu pece. Jihozápadně od výrobního objektu je pak v hustším porostu dobře patrný zářez těžebního hliníku.

Podle výpovědi paní Vargové ze Senetářova č. p. 20, které bylo roku 2017 již 92 let, vlastnil cihelnu v polích chalupník Šebela, který tu vyráběl kromě pálené keramiky také sušené cihly-vepřovice. K jeho výrobkům patřily ještě cementové roury a střešní tašky.

Cihly se správně opsanými značkami „Š-1“ a „Š-2“ (v psacím i tiskacím stylu), které jsou uloženy ve sbírce národopisného muzea v obci, patřily zase k výrobkům cihelny cihláře Štercla, která stála blíže k obci. Ta měla dvě pece a 20–25 m vysoký komín, jenž byl před koncem 2. světové války zbořen německými vojáky. Obě cihelny byly v provozu ještě v meziválečném období.

Petr Kos

Resumé

Senetářov (Bez. Blansko), „Za cihelnou“, Parz. Nr. 1081/2. Neuzeit. Ziegelofen. Geländebegehung.

Obr. 77. Senetářov, Za cihelnou. Pálená cihla se značkou.

Abb. 77. Senetářov, Za cihelnou. Gestempelter Backstein.

SKALKA (K. Ú. SKALKA U PROSTĚJOVA, OKR. PROSTĚJOV)

„Za mlýnem“, parc. č. 498/1. Mladší doba hradištní. Sídliště. Záchranný výzkum.

Dne 6. února 2017 proběhl drobný a s ohledem na zhoršené klimatické podmínky s teplotami hluboko pod bodem mrazu jen velmi omezený záchranný archeologický výzkum vyvolaný rozšířením distribuční sítě nízkého napětí v obci Skalka („Skalka, DS NN Chytil“ pro E.ON ČR, Fojtík 2017a). Liniový výkop určený pro pokládku kabelů protnul v poloze s pomístním názvem „Za mlýnem“ zásyp archeologického objektu raně středověkého stáří (ZM ČR 1:10 000, list 24-24-18, 309:43), který byl však pouze zaměřen, fotograficky zdokumentován a ovzorkován. I přes to je výše uvedené zjištění cennou informací k poloze a rozloze teprve nedávno archeologicky zachycené původní lokace středověké osady Skalička (Fojtík 2017b).

Pavel Fojtík

Literatura

Fojtík, P. 2017a: *Nálezová zpráva Skalka 2017. Rozšíření distribuční sítě elektrické energie – „Skalka, DS NN Chytil“, č. akce 162/17.* Rkp. nálezové zprávy, č. j. 120/17. Uloženo: Archiv Ústavu archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Fojtík, P. 2017b: Skalka (k. ú. Skalka u Prostějova, okr. Prostějov). *Přehled výzkumů* 58(2), 248–249.